

22.02.1996. likums "Par 1985.gada 15.oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartu" ("LV", 37 (522), 28.02.1996.) [stājas spēkā 28.02.1996.] ar grozījumiem:

- 22.04.1999. likums ("LV", 143/146 (1603/1606), 11.05.1999.) [stājas spēkā ar 25.05.1999.]

Redakcijas: [28.02.1996] [**25.05.1999**]

Aktuālā redakcija

[Satura rādītājs](#)

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Par 1985.gada 15.oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hарту

1.pants. 1985.gada 15.oktobrī Strasbūrā parakstītā Eiropas vietējo pašvaldību harta (turpmāk — Harta) ar šo likumu tiek apstiprināta un pieņemta.

2.pants. Saskaņā ar Hartas 1. un 12.pantu Latvijas Republika apņemas uzskatīt par tai saistošiem šādus Hartas pirmās daļas pantus un punktus:

2.pantu;

3.pantu;

4.pantu;

5.pantu;

6.pantu;

7.pantu;

8.pantu;

9.panta 1., 2., 3., 4., 5., 6. un 7.punktu;

10.pantu;

11.pantu.

(22.04.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.05.1999.)

3.pants. Likums stājas spēkā tā izsludināšanas dienā. Līdz ar likumu izsludināma Harta latviešu un angļu valodā.

4.pants. Ārlietu ministrija uz šā likuma pamata un saskaņā ar Hartas 15.pantu sagatavo dokumentu par apstiprināšanu un pieņemšanu un nosūta to Eiropas Padomes ģenerālsekretāram.

5.pants. Harta stājas spēkā tās 15.pantā noteiktajā laikā un kārtībā.

Saistības, kas izriet no Hartas 6.panta 2.punkta, 7.panta 2.punkta un 9.panta 4.punkta, stājas spēkā Hartas 12.panta 3.punktā noteiktajā laikā un kārtībā, un par to Ārlietu ministrija paziņo laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.1999. likumu, kas stājas spēkā 25.05.1999.)

Likums Saeimā pieņemts 1996.gada 22.februārī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1996.gada 28.februārī

Eiropas Padome, nr. 122

Eiropas vietējo pašvaldību harta

Strasbūra, 15.X.1985

Preambula

Eiropas Padomes dalībvalstis, kas parakstījušas šo Hartu,

uzskatot, ka Eiropas Padomes mērķis ir panākt ciešāku vienotību starp tās locekļiem kopējo mantoto ideālu un principu aizsargāšanā un īstenošanā;

uzskatot, ka viena no šī mērķa sasniegšanas metodēm ir vienošanās noslēgšana pārvaldes sfērā;

uzskatot, ka viens no katras demokrātiskas iekārtas galvenajiem pamatiem ir vietējā vara;

uzskatot, ka pilsoņu tiesības piedalīties valsts lietu pārvaldīšanā pieder pie demokrātijas principiem, kas kopīgi visām Eiropas Padomes dalībvalstīm;

pārliecīnātas, ka šīs tiesības vistiešāk var realizēt vietējā līmenī;

pārliecīnātas, ka ar reālu atbildību apveltītas vietējās varas pastāvēšana var nodrošināt pārvaldi, kas ir gan efektīva gan pietuvināta pilsoņiem;

apzinoties, ka vietējās pašvaldības aizsardzība un nostiprināšana dažādās Eiropas valstīs ir svarīgs ieguldījums tādas Eiropas veidošanā, kas balstās uz demokrātijas un varas decentralizācijas principiem;

apgalvojot, ka tā ir saistīta ar vietējo varu pastāvēšanu, kurām ir demokrātiski izveidotas lēmumu pieņemšanas struktūras (orgāni) un kuras ir apveltītas ar plašu autonomiju attiecībā uz saviem pienākumiem, kā arī attiecībā uz veidiem un paņēmieniem, ar kuriem tie tiek īstenoti, un attiecībā uz to izpildei nepieciešamajiem līdzekļiem, vienojās par sekojošo:

1. pants

Puses apņemas uzskatīt par saistošiem turpmākos pantus šīs Hartas 12.pantā noteiktajā kārtībā un apjomā.

I daļa

2. pants

Vietējās pašvaldības konstitucionālais un tiesiskais pamats

(1) Vietējās pašvaldības principam ir jābūt atzītam valsts likumdošanā un, kur iespējams, konstitūcijā.

3. pants

Vietējās pašvaldības jēdziens

(1) Vietējā pašvaldība nozīmē vietējās varas tiesības un spēju likumā noteiktajās robežās regulēt un vadīt nozīmīgu valsts lietu daļu uz savu atbildību un vietējo iedzīvotāju interesēs.

(2) Šīs tiesības realizē padomes vai pārstāvju sapulces, kuru locekļus brīvi ievēlē aizklāti balsojot uz vienlīdzīgu, tiešu un vispārēju vēlēšanu tiesību pamata; tām var būt pakļautas izpildinstitūcijas. Šis princips nekādā veidā neietekmē tiesības izmantot pilsoņu sapulces, referendumus vai jebkuru citu pilsoņu tiešās līdzdalības formu, kur to pieļauj likums.

4. pants

Vietējās pašvaldības kompetence

(1) Vietējās varas pilnvaras un pienākumus nosaka konstitūcija vai likums. Taču šis noteikums neliedz piešķirt vietējām varām pilnvaras un pienākumus īpašiem mērķiem saskaņā ar likumu.

(2) Vietējās varas likumā noteiktās robežās ir pilnā mērā tiesīgas īstенot savas iniciatīvas ikvienā jautājumā, kurš nav izslēgts no to kompetences vai uzdots veikt kādai citai varai.

(3) Pamatā valsts pienākumus pēc iespējas realizē tā vara, kas atrodas vīstuvāk pilsoņiem. Uzdodot kāda pienākuma izpildi citai varai, ņem vērā uzdevuma apjomu un būtību, kā arī efektivitātes un ekonomijas nosacījumus.

(4) Vietējām varām piešķirtās pilnvaras parasti ir pilnīgas un ekskluzīvas. Cita, centrālā vai reģionālā vara, nedrīkst tās apstrīdēt vai ierobežot, izņemot gadījumus, kad tas paredzēts likumā.

(5) Gadījumos, kad centrālā vai reģionālā vara deleģē savas pilnvaras vietējām varām, tām, cik iespējams, jāļauj šo pilnvaru realizēšanu brīvi pielāgot vietējiem apstākļiem.

(6) Plānošanas un lēmumu pieņemšanas procesā par jautājumiem, kas tieši attiecas uz vietējo varu, ar tām nepieciešams konsultēties, cik iespējams savlaicīgi un atbilstošā veidā.

5. pants

Vietējās varas teritoriju robežu aizsardzība

(1) Vietējās varas teritoriju robežu izmaiņas nav atļauts izdarīt bez iepriekšējas konsultēšanās ar attiecīgo vietējo varu, pēc iespējas ar referendumu pašdzību, kur tas ir likumīgi atļauts.

6. pants

Pārvaldes struktūru un līdzekļu atbilstība vietējās varas uzdevumiem

(1) Nepārkāpjot likumā paredzētos vispārējos noteikumus, vietējām varām ir atļauts pašām noteikt savas iekšējās pārvaldes struktūras, lai pielāgotu tās vietējām vajadzībām un nodrošinātu efektīvu pārvaldi.

(2) Vietējo valdību darbinieku dienesta apstākļiem jābūt tādiem, kas atļauj augstas kvalifikācijas darbinieku pieņemšanu darbā, balstoties uz noplēniem un kompetenci; šajā nolūkā ir jānodrošina atbilstoši mācību un darba samaksas apstākļi un karjeras iespējas.

7. pants

Vietējā līmeņa pienākumu izpildes apstākļi

(1) Vietējo vēlēto pārstāvju darba apstākļiem ir jānodrošina brīva iespēja realizēt savas funkcijas.

(2) Darba apstākļiem ir jānodrošina piemērota finansu kompensācija par izdevumiem, kuri radušies pildot attiecīgo amatu, kur iespējams kompensējot arī ienākumu vai darba samaksas zaudējumu; kā arī jānodrošina atbilstoša sociālā aizsardzība.

(3) Jebkuras funkcijas un darbības, kas nav savienojamas ar vietējās vēlētās amatpersonas statusu, tiek

noteiktas likumā vai tiesību pamatprincipos.

8. pants

Administratīvā pārraudzība pār vietējo varu darbību

(1) Jebkuru administratīvo pārraudzību pār vietējo varu darbību var veikt tikai saskaņā ar tādām procedūrām un tādos gadījumos, kuri ir noteikti konstitūcijā vai likumā.

(2) Jebkura administratīvā pārraudzība pār vietējo varu darbību parasti tiek virzīta uz to, lai nodrošinātu to atbilstību likumam un konstitucionāliem principiem. Taču administratīvu pārraudzību drīkst realizēt augstāka īmēņa varas, attiecībā uz to uzdevumu izpildes lietderību, kuri ir deleģēti vietējām varām.

(3) Administratīvā pārraudzība pār vietējām varām tiek realizēta tādā veidā, lai nodrošinātu, ka kontrolējošās varas iejaukšanās ir proporcionāla to interešu svarīgumam, kuras ir paredzēts aizsargāt.

9. pants

Vietējo varu finansu resursi

(1) Vietējām varām valsts ekonomiskās politikas ietvaros ir tiesības uz pietiekamiem pašu finansu resursiem, ar kuriem tās drīkst brīvi rīkoties savu pilnvaru robežās.

(2) Vietējo varu finansu resursiem ir jābūt proporcionāliem pienākumiem, kas šīm varām ir noteikti konstitūcijā un ar likumu.

(3) Vismaz daļa no vietējo varu finansu resursiem ir jāiegūst no vietējiem nodokļiem un maksas, kuru likmes tās ir tiesīgas noteikt likumā paredzētajās robežās.

(4) Finansu sistēmām, uz kurām ir balstīti vietējām varām pieejamie līdzekļi, ir jābūt pietiekami daudzveidīgām un elastīgām, lai tās praktiski dotu iespēju sekot izpildāmo uzdevumu izmaksu patiesajai attīstībai.

(5) Finansiāli vājāko vietējo varu aizsardzība izsauc nepieciešamību ieviest finansu izlīdzināšanas procedūras vai līdzvērtīgus pasākumus, kuru nolūks ir izlabot vietējo varu potenciālo finansēšanas avotu un uzliktās finansu nastas nevienādā sadalījuma radītās sekas. Šāda procedūras vai pasākumi nevar ierobežot vietējo varu rīcības brīvību savu pienākumu robežās.

(6) Ar vietējām varām atbilstošā veidā ir jākonsultējas par metodi, kādā tām ir piešķirami pārdalāmie līdzekļi.

(7) Dotācijas, kas tiek piešķirtas vietējām varām, pēc iespējas nedrīkst paredzēt noteiktu projektu finansēšanai. Dotāciju piešķiršana nevar ierobežot vietējo varu galveno brīvību — tiesības izraudzīties finansu politiku savas kompetences ietvaros.

(8) Lai varētu izdarīt aizņēmumus kapitālieguldījumu finansēšanai, vietējām varām likumā noteiktās robežās jābūt pieejamam nacionālajam kapitāla tirgum.

10. pants

Vietējo varu tiesības apvienoties

- (1) Realizējot savas pilnvaras, vietējām varām ir tiesības sadarboties un likumā noteiktās robežās veidot konsorcijus ar citām vietējām varām ar mērķi īstenot uzdevumus, par kuriem tām ir kopīga interese.
- (2) Katrai valstij jāatzīst vietējo varu tiesības apvienoties kopējo interešu aizstāvēšanai un attīstīšanai un iestāties starptautiskajās vietējo varu apvienībās.
- (3) Vietējām varām ir tiesības sadarboties ar īdzīgām varām citās valstīs, ievērojot nosacījumus, kurus drīkst noteikt ar likumu.

11. pants

Vietējās pašvaldības juridiskā aizsardzība

- (1) Vietējām varām ir tiesības griezties tiesā, lai nodrošinātu savu pilnvaru brīvu izpildi un valsts konstitūcijā un likumdošanas aktos ietverto vietējo pašvaldību principu ievērošanu.

II daļa

Dažādi noteikumi

12. pants

Saistības

- (1) Katra līgumslēdzējpuse apņemas uzskatīt par tai saistošiem vismaz 20 Hartas I daļas punktus, turklāt vismaz 10 ir jāizvēlas no sekojošiem punktiem:

- 2.pants,
- 3.panta 1. un 2.punkts,
- 4.panta 1., 2. un 4.punkts,
- 5.pants,
- 7.panta 1.punkts,

- 8 panta 2.punkts,
- 9.panta 1., 2. un 3.punkts,
- 10.panta 1.punkts,
- 11.pants.

(2) Katra līgumslēdzēja valsts, iesniedzot ratifikācijas rakstu vai dokumentu par Hartas pieņemšanu vai akceptēšanu, paziņo Eiropas Padomes ģenerālsekretāram, kurus punktus tā izvēlējusies saskaņā ar šā panta pirmā punkta noteikumiem.

(3) Vēlāk jebkurā laikā katra līgumslēdzējpuse var paziņot ģenerālsekretāram, ka tā uzskata par saistošiem jebkurus Hartas punktus, kurus tā vēl nebija pieņēmusi saskaņā ar šā panta pirmā punkta noteikumiem. Šādas vēlāk pieņemtas saistības tiek uzskatītas par ratifikācijas pieņemšanas vai akceptēšanas dokumenta neatņemamu sastāvdaļu attiecībā uz pusi kas par tām paziņo, un stājas spēkā pirmajā mēneša dienā pēc triju mēnešu termiņa izbeigšanās, skaitot no dienas, kad ģenerālsekretārs saņemis attiecīgo paziņojumu.

13. pants

Varas, uz kurām attiecas harta

(1) Šajā Hartā ietvertie vietējo pašvaldību principi attiecas uz visām līgumslēdzēju valstu teritorijā esošo vietējo varu kategorijām. Tomēr katra puse, iesniedzot ratifikācijas rakstu vai dokumentu par Hartas pieņemšanu vai akceptēšanu, var norādīt, uz kurām vietējo vai reģionālo varu kategorijām šī Harta tiek attiecināta vai kuras kategorijas tiek izslēgtas no tās darbības loka. Līgumslēdzējpuse var arī vēlāk attiecināt Hartas darbību uz citām vietējo vai reģionālo varu kategorijām, par to paziņojot Eiropas Padomes ģenerālsekretāram.

14. pants

Informēšana

(1) Katra līgumslēdzējpuse iesniedz ģenerālsekretāram visu attiecīgo informāciju par likumdošanas noteikumu pieņemšanu un citiem pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu atbilstību šai Hartai.

III daļa

15. pants

Parakstīšana, ratifikācija un spēkā stāšanās

(1) Šo Hartu atļauts parakstīt Eiropas Padomes dalībvalstīm. Herta ir jāratificē, jāpieņem vai jāakceptē.

Ratifikācijas raksti vai dokumenti par Hartas pieņemšanu vai akceptēšanu iesniedzami glabāšanā Eiropas Padomes ģenerālsekreṭāram.

(2) Šī Harta stājas spēkā pēc trim mēnešiem no dienas, kad saskaņā ar šā panta iepriekšējā punkta noteikumiem četras Eiropas Padomes daļīvalstis izteikušas piekrišanu uzskatīt Hartu par saistošu, proti, ar šiem trim mēnešiem sekojošā mēneša pirmo datumu.

(3) Attiecībā uz jebkuru Eiropas Padomes daļīvalsti, kas vēlāk izteikusi piekrišanu uzskatīt Hartu par saistošu, Harta stājas spēkā pēc trim mēnešiem no dienas, kad šī valsts iesniegusi ratifikācijas rakstu vai dokumentu par Hartas pieņemšanu vai akceptēšanu, proti, ar šiem trim mēnešiem sekojošā mēneša pirmo datumu.

16. pants

Teritoriālā atruna

(1) Katra valsts, parakstot Hartu vai iesniedzot ratifikācijas rakstu vai dokumentu par Hartas pieņemšanu, akceptēšanu vai pievienošanos, var norādīt teritoriju vai teritorijas, uz kurām šī Harta attiecas.

(2) Katra valsts jebkurā brīdī var ar Eiropas Padomes ģenerālsekreṭāram adresētu deklarāciju paplašināt šīs Hartas darbību uz jebkuru citu deklarācijā norādītu teritoriju. Attiecībā uz šo teritoriju Harta stājas spēkā pēc trim mēnešiem no dienas, kad deklarāciju saņemis ģenerālsekreṭārs, proti, ar šiem trim mēnešiem sekojošā mēneša pirmo datumu.

(3) Katra deklarācija, kas sastādīta saskaņā ar diviem iepriekšējiem punktiem attiecībā uz jebkuru deklarācijā norādītu teritoriju, var tikt anulēta, nosūtot ģenerālsekreṭāram adresētu paziņojumu.

17. pants

Denonsācija

(1) Katrai līgumslēdzējpusei ir tiesības denonsēt šo Hartu jebkurā laikā pēc piecu gadu perioda izbeigšanās, skaitot no dienas, kad tā stājusies spēkā attiecībā uz konkrēto valsti. Par denonsāciju Eiropas Padomes ģenerālsekreṭārs jāinformē sešus mēnešus iepriekš. Šāda denonsācija neietekmē Hartas spēkā esamību attiecībā uz citām līgumslēdzējpusēm ar nosacījumu, ka to skaits nekad nebūs mazāks par četrām šādām pusēm.

(2) Saskaņā ar šā panta iepriekšējā punkta noteikumiem katru valstu var denonsēt jebkuru pirms tam pieņemto I daļas punktu ar nosacījumu, ka puse turpina uzskatīt par saistošiem 12.panta pirmajā punktā noteikto punktu skaitu un veidu. Tiks uzskatīts, ka jebkura puse, kas denonsējusi kādu no punktiem un tādējādi vairs neatbilst 12.panta pirmā punkta prasībām, līdz ar to ir denonsējusi Hartu kopumā.

18. pants

Paziņošana

(1) Eiropas Padomes ģenerālsekretārs paziņo Eiropas Padomes dalībvalstīm par:

- a) katu parakstīšanu;
- b) katu dokumentu, kas tiek iesniegts par ratifikāciju, pieņemšanu vai akceptēšanu;
- c) katu termiņu, kad šī Harta stājas spēkā saskaņā ar 15.pantu;
- d) katu paziņojumu, kas saņemts 12.panta 2. un 3.punkta noteikumu sakarā;
- e) katu paziņojumu, kas saņemts 13.panta noteikumu sakarā;
- f) jebkuru citu aktu, paziņojumu vai korespondenci, kas attiecas uz šo Hartu.

Apliecinot iepriekšminēto, Hartu paraksta personas, kurus noteiktā kārtībā pilnvarotas veikt šādu parakstīšanu.

Parakstīta Strasbūrā 1985.gada oktobra 15.dienā angļu un franču valodās, abi teksti vienlīdz autentiski, vienā eksemplārā, kas tiks iesniegts glabāšanai Eiropas Padomes arhīvos. Eiropas Padomes ģenerālsekretārs nosūta apliecinātas kopijas visām Eiropas Padomes dalībvalstīm.

Text of the European Charter of Local Self-Government

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realizing the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that one of the methods by which this aim is to be achieved is through agreements in the administrative field;

Considering that the local authorities are one of the main foundations of any democratic regime;

Considering that the right of citizens to participate in the conduct of public affairs is one of the democratic principles that are shared by all member States of the Council of Europe;

Convinced that it is at local level that this right can be most directly exercised;

Convinced that the existence of local authorities with real responsibilities can provide an administration which is both effective and close to the citizen;

Aware that the safeguarding and reinforcement of local self—government in the different European countries is an important contribution to the construction of a Europe based on the principles of democracy and the decentralization of power;

Asserting that this entails the existence of local authorities endowed with democratically constituted decision—making bodies and possessing a wide degree of autonomy with regard to their responsibilities, the ways and means by which those responsibilities are exercised and the resources required for their fulfillment,

Have agreed as follows:

Article 1

The parties undertake to consider themselves bound by the following articles in the manner and to the extent prescribed in Article 12 of this Charter

Part I

Article 2

Constitutional and legal foundation for local self-government

The principle of local self-government shall be recognized in domestic legislation, and where practicable, in the constitution.

Article 3

Concept of local self-government

1. Local self-government denotes the right and ability of local authorities, within the limits of the law, to regulate and manage a substantial proportion of public affairs under their own responsibility and in the interests of the local population.
2. This right shall be exercised by councils or assemblies composed of members freely elected by secret ballot on the basis of direct, equal, universal suffrage, and which may possess executive organs responsible to them. This provision shall in no way affect recourse to assemblies of citizens, referendums or any other form of direct citizen participation where it is permitted by statute.

Article 4

Scope of local self-government

1. The basic powers and responsibilities of local authorities shall be prescribed by the constitution or by statute. However, this provision shall not prevent the attribution to local authorities of power and responsibilities for specific purposes in accordance with the law.

2. Local authorities shall, within the limits of the law, have full discretion to exercise their initiative with regard to any matter which is not excluded from their competence nor assigned to any other authority.
3. Public responsibilities shall generally be exercised, in preference, by those authorities which are closest to the citizen. Allocation of responsibility to another authority should weigh up the extent and nature of the task and requirements of efficiency and economy.
4. Powers given to local authorities shall normally be full and exclusive. They may not be undermined or limited by another, central or regional, authority except as provided for by under the law.
5. Where powers are delegated to them by central or regional authority, local authorities shall, insofar as possible, be allowed discretion in adapting their exercise to local conditions.
6. Local authorities shall be consulted, insofar as possible, in due time and in an appropriate way in the planning and decision-making processes for all matters which concern them directly.

Article 5

Protection of local authority boundaries

Changes in local authority boundaries shall not be made without prior consultation of the local communities concerned, possible by means of a referendum where this is permitted by statute.

Article 6

Appropriate administrative structures and resources for the tasks of local authorities

1. Without prejudice to more general statutory provisions, local authorities shall be able to determine their own internal administrative structures in order to adapt them to local needs and ensure effective management.
2. The conditions of service of local government employees shall be such as to permit the recruitment of high-quality staff on the basis of merit and competence; and to this end adequate training opportunities, remuneration and career prospects shall be provided.

Article 7

Conditions under which responsibilities at local level are exercised

1. The conditions of office of local elected representatives shall provide for free exercise of their functions.
2. They shall allow for appropriate financial compensation for expenses incurred in the exercise of the office in question as well as, where appropriate, compensation for loss of earnings or remuneration for work done and corresponding social welfare protection.
3. Any functions and activities which are deemed incompatible with the holding of local elective office shall be determined by statute or fundamental legal principles.

Article 8

Administrative supervision of local authorities" activities

1. Any administrative supervision of local authorities may only be exercised according to such procedures and in such cases as are provided for by the constitution or statute.
2. Any administrative supervision of the activities of the local authorities shall normally aim only at ensuring compliance with the law and with constitutional principles. Administrative supervision may however be exercised with regard to expediency by higher—level authorities in respect of tasks the execution of which is delegated to the local authorities.
3. Administrative supervision of local authorities shall be exercised in such a way as to ensure that the intervention of the controlling authority is kept in proportion to the importance of the interests which it is intended to protect.

Article 9

Financial resources of local authorities

1. Local authorities shall be entitled, within national economic policy, to adequate financial resources of their own, of which they may dispose freely within the framework of their powers.
2. Local authorities" financial resources shall be commensurate with the responsibilities provided for by the constitution and the law.
3. Part at least of the financial resources of local authorities shall derive from local taxes and charges of which, within the limits of statute, they have the power to determine the rate.
4. The financial systems on which resources available to local authorities are based shall be of a sufficiently diversified and buoyant nature to enable them to keep pace as far as practicably possible with the real evolution of the cost of carrying out their tasks.
5. The protection of financially weaker local authorities calls for the institution of financial equalization procedures or equivalent measures which are designed to correct the effects of the unequal distribution of potential sources of finance and of the financial burden they must support. Such procedures or measures shall not diminish the discretion local authorities may exercise within their own sphere of responsibility.
6. Local authorities shall be consulted, in an appropriate manner, on the way in which redistributed resources are to be allocated to them.
7. As far as possible, grants to local authorities shall not be earmarked for the financing of specific projects. The provision of grants shall not remove the basic freedom of local authorities to exercise policy discretion within their own jurisdiction.
8. For the purpose of borrowing for capital investment, local authorities shall have access to the national capital

market within the limits of the law.

Article 10

Local authorities' right to associate

1. Local authorities shall be entitled, in exercising their powers, to cooperate and, within the framework of the law, to form consortia with other local authorities in order to carry out tasks of common interest.
2. The entitlement of local authorities to belong to an association for the protection and promotion of their common interests and to belong to an international association of local authorities shall be recognized in each State.
3. Local authorities shall be entitled, under such conditions as may be provided for by the law, to cooperate with their counterparts in other States.

Article 11

Legal protection of local self-government

Local authorities shall have the right of recourse to a judicial remedy in order to secure free exercise of their powers and respect for such principles of local self-government as are enshrined in the constitution or domestic legislation.

Part II

Article 12

Undertakings

1. Each Party undertakes to consider itself bound by at least twenty paragraphs of Part I of the Charter, at least ten of which shall be selected from among the following paragraphs:
  - Article 2,
  - Article 3, paragraphs 1 and 2,
  - Article 4, paragraphs 1,2 and 4,
  - Article 5,
  - Article 7, paragraph 1,
  - Article 8, paragraph 2,
  - Article 9, paragraphs 1,2 and 3,

— Article 10, paragraph 1,

— Article 11.

2. Each Contracting State, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, shall notify the Secretary General of the Council of Europe of the paragraphs selected in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article.

3. Any Party may, at any later time, notify to the Secretary General that it considers itself bound by any paragraphs of this Charter which it has not already accepted under the terms of paragraph 1 of this Article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification, acceptance or approval of the Party so notifying, and shall have the same effect as from the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the receipt of the notification by the Secretary General.

Article 13

Authorities to which the Charter applies

The principles of local self-government contained in the present Charter apply to all the categories of local authorities existing within the territory of the Party. However, each Party may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the categories of local or regional authorities to which it intends to confine the scope of the Charter or which it intends to exclude from its scope. It may also include further categories of local or regional authorities within the scope of the Charter by subsequent notification to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 14

Provision of information

Each Party shall forward to the Secretary General of the Council of Europe all relevant information concerning legislative provisions and other measures taken by it for the purposes of complying with the terms of this Charter.

Part III

Article 15

Signature, ratification and entry into force

1. This Charter shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which four member States of the Council of Europe have expressed their consent to

be bound by the Charter in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

3. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 16

Territorial clause

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Charter shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Charter to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 17

Denunciation

1. Any Party may denounce this Charter at any time after the expiration of a period of five years from the date on which the Charter entered into force for it. Six months' notice shall be given to the Secretary General of the Council of Europe. Such denunciation shall not affect the validity of the Charter in respect of the other Parties provided that at all times there are not less than four such Parties.

2. Any Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any paragraph of Part I of the Charter accepted by it provided that the Party remains bound by the number and type of paragraphs stipulated in Article 12, paragraph 1. Any Party which, upon denouncing a paragraph, no longer meets the requirements of Article 12, paragraph 1, shall be considered as also having denounced the Charter itself.

Article 18

Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of

a) any signature;

- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Charter in accordance with Article 15;
- d) any notification received in application of the provisions of Article 12, paragraphs 2 and 3;
- e) any notification received in application of the provisions of Article 13;
- f) any other act, notification or communication relating to this Charter.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Charter.

Done at Strasbourg, this 15th day of October, 1985 in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

(The remaining paragraphs 2 and 3 and Articles 13 to 18 deal with procedural matters.)

States which have signed the Charter

Austria

Belgium

Bulgaria

Cyprus

Denmark

Estonia

Finland

France

Germany

Greece

Hungary

Iceland

Italy

Liechtenstein

Luxembourg

Malta

Netherlands

Norway

Poland

Portugal

Slovenia

Spain

Sweden

Turkey

© VSIA "Latvijas Vēstnesis"